

Guia per al comentari de text

Primer **llegim** els textos i atenent la divisió en paràgrafs, **subratlla les idees clau** de cadascun. Després cerca la relació entre les idees clau de cada paràgraf per establir les idees **principals** i secundàries.

PREGUNTA 1- TIPUS DE FONT DE CADASCUN DELS DOS TEXTOS

Autor+data+lloc Quan? On? Qui? Alhora que es parla de la font, es pot precisar la data, l'autor i el lloc si es coneix: "El 1r document va ser realitzat per (...)en(...). El 2n document va ser realitzat per(...) a (...)"

El tipus de text segons el destinatari. **Públic** quan el destinatari és col·lectiu o **privat** quan és individual.

"El 1r document és una font de tipus (...) ja que va dirigit a (...).

El tipus de text històric segons la tipologia(continent o format) hi ha diverses possibilitats:

- En forma **legal** o històric jurídic quan és un document legal realitzat per una autoritat de l'Estat que sol estar estructurat en articles i que va destinats als ciutadans o súbdits. **Important**, un text que parli sobre constitucions o lleis **NO** és un text jurídic, si parla de lleis, pot ser de tipus judicial o d'una altra temàtica segons el tema que tracte. Tipus:
 - **Constitució**. Llei suprema elaborada pels representants del poble a què s'han d'acomodar la resta de lleis
 - **Carta atorgada** o estatut real. Llei suprema elaborada per persones assignades per un monarca com a mostra de la seva generositat amb els seus súbdits.
 - **Llei**. Normes establertes per les autoritats (govern o parlament). Les normes de rang inferior són **reglaments**
 - Les constitucions i lleis es poden considerar també documents **legislatius**.
 - **Decret**. Reflecteix una ordre d'una autoritat política.
 - **Convingut**. Tractat entre un Estat i l'Església Catòlica.
 - **Intentant**. Avís públic d'un ajuntament
 - **Ordre**. Mandat donat per una autoritat militar.
 - **Document administratiu**. Aquell elaborat per funcionaris públics en relació amb un particular o per particulars per remetre'l a l'administració pública.
 - Altres...
- **Històric-circumstancial** perquè el document forma part del succés o del procés històric que s'està tractant:
 - En forma de **discurs** perquè es realitza per a un auditori o públic determinat i que apareix sol aparèixer transcrit en un diari o en un llibre.
 - En forma de **manifest** perquè és una proclamació pública per informar sobre alguna cosa o reunir suports pot aparèixer transcrit en un diari o en un llibre.
 - En forma de **declaració** a la premsa.
 - En forma de **carta de caràcter oficial** perquè ha estat realitzada per les autoritats o els protagonistes per informar el poble.
 - Altres...
- **Històric-literari** perquè són reflexions sobre els fets on allò subjectiu és important:
 - En forma de **testimoni** perquè expressa una experiència personal.
 - En forma de **diari** perquè s'escriuen vivències i impressions personals ordenades cronològicament
 - En forma de **crònica** perquè és una relació de fets ordenats cronològicament
 - En forma de **opinió** en expressar l'opinió de l'autor
 - En forma de **article periodístic** perquè és una notícia o article d'opinió fet per un periodista que apareix en un diari.
 - En forma **literària de ficció** perquè preval la subjectivitat i l'ús del llenguatge en registres de poesia, novel·la, conte, etc.
 - En forma de **assaig literari de no ficció** perquè són investigacions i reflexions més o menys rigoroses plasmades en un llibre.
 - En forma de **carta privada** perquè va dirigida a una persona o **carta oberta** perquè és un article periodístic d'opinió plantejat com a carta però orientat a tot el públic.
 - En forma de **informe** perquè s'informa del resultat d'una investigació
 - Altres...

És un document de tipus (...) ja que (...). També és un document de tipus (...) ja que (...).

El tipus de text segons la naturalesa. Què és?El tipus de text segons el origen **de la font**:

- **Primàries** perquè no es recolzen en altres i **directes** perquè han estat elaborades pels protagonistes, participants o testimonis dels esdeveniments. En tots dos casos són contemporànies als fets que narren. Són fonts **històric**.
 - **Secundàries** perquè han estat elaborades a partir de fonts primàries i **indirectes** perquè els autors no van participar en els fets i la informació l'obtenen investigant fonts directes. Es van elaborar posteriorment als fets que narren. Quan les realitzen historiadors són fonts **historiogràfic**.
 - En alguns casos, una mateixa font pot ser secundària respecte a un fet i primària respecte a un altre.
- "En una font de tipus primari perquè és contemporània als fets sobre els quals tracta." "És una font de tipus secundària perquè no és contemporània als fets que tracta i es basa en altres fonts"

El tipus de text segons el contingut o la temàtica pot ser un document:

- De temàtica econòmica perquè tracta sobre la producció o distribució de béns i serveis
- De temàtica política perquè tracta el repartiment de poder entre institucions, organització territorial, forma d'accés a les institucions.
- De temàtica socials perquè tracta sobre els grups socials: les diferències, la relació entre ells, les associacions, la forma de vida. etc.
- De temàtica cultural perquè tracta sobre les creences, valors, ideologia, tradicions, art.
- De temàtica religiosa perquè tracta sobre elements sobrenaturals.
- De temàtica moral **ètica** (concepció del bé i del mal, forma correcta de comportar-se)
- De temàtica **ideològica** (conjunt d'idees relacionades que formen un sistema i que es fan servir per defensar o criticar elements polítics, econòmics o socials)
- De temàtica **judicial** (si parla sobre la justícia)
- Altres: de temàtica **administrativa** (cens, estadística, patró, etc.), de temàtica **testimonial** (memòria, carta, biografia, etc.), de temàtica **científica**, de temàtica **filosòfica**, etc.

Pel que fa a la seva temàtica és un document de tipus (...) i que (...).

PREGUNTA 2- IDEES PRINCIPALS DE CADASCUN DELS DOS TEXTOS Què diu?

Identifiquem les idees principals de cadascun dels dos textos i les sintetitzem en una frase. No cal copiar textualment, es pot parafrasejar, és a dir, es resumeix amb altres paraules. Tres consells:

- Recordeu que la idea principal cal intentar compondre-la usant únicament la informació que apareix al text. Si aportem informació que no apareix al text estem barrejant una cosa que correspon al context, que cal posar a l'apartat següent.
- No cal confondre la idea principal amb la temàtica, la idea principal respon què diu? la temàtica respon a de quin tema parla? En alguns casos, el tema i la idea principal poden coincidir, però en la majoria dels casos no.
- Si el text és extens i té diversos paràgrafs cal citar idees secundàries. En teoria, cada paràgraf té una idea diferenciada, es tracta de veure com es relacionen aquestes idees per veure quina és la més important.

"La idea principal del 1r document és (...). A més, apareixen altres idees secundàries. En una primera part del text (el primer paràgraf) es diu (...) . La idea principal del 2n document és (...) A més apareixen altres idees secundàries. En una primera part del text (les darreres línies) es diu (...)"

NUCLI TEMÀTIC Quin és el nucli temàtic? "Els dos documents els podem situar al nucli temàtic de (...)"

Es comença la contextualització copia textualment i amb les dates el nucli temàtic que correspongui dintre d'aquests:

- L'Antic règim i la seva crisi (1700-1833)
- La construcció de l'Estat Liberal (1833-1874)
- La Restauració i la seva crisi (1874-1931)
- La Segona República. la Guerra Civil en un context de crisi internacional (1931-1939)
- La Dictadura Franquista (1939-1975)
- La transició democràtica i el procés de consolidació

CONTEXT HISTÒRIC

Es fa un sol context per als dos textos **NO ES FAN DOS CONTEXTES**.

Després del nucli (general) anem descendint en el marc temporal: **regnar, període** dins aquest regnat...

El context s'emmarca en una successió temporal. Entre quins successos se situen els fets dels textos? Per què ho diu? (causes) Què va passar després? (conseqüències) *"Això va passar a causa de (...) "i va tenir com a conseqüència (...)"*

- **Les causes** dels fets de què parla, en qualsevol de les quatre categories principals: economia, societat, política i cultura. Fets que antecedeixen i que guarden relació.
- Cal explicar el **resultat, èxit o fracàs** que va tenir l'autor del text a l'hora d'aconseguir allò que pretenia.
- Les **conseqüències** dels fets de què parla, en qualsevol de les quatre categories principals: economia, societat, política i cultura. Fets posteriors que tenen relació.

Els documents es poden citar en parlar del context ---- *(el que es veu al document 1)*

El context històric també es pot tractar d'altres maneres: sobre què parla? (esdeveniment ampli del que tracta) Per què ho diu? (intenció) Explicant la **intencionalitat** de l'autor quan va fer aquest text.

IMPORTANT. Cal evitar estendre's massa en el context. En el context únicament se citen els esdeveniments més importants però no s'expliquen, sense detallar-los. Més de mig full per al context és un error.